

PRAGMATIC ASPECTS IN DIMITRIE BOLINTINEANU'S NOVELS¹

Abstract: This paper aims to point out specific features of the situation of communication found in Bolintineanu's novels, both in the epistolary novel, *Manoil*, and in the novel of balzacian type, *Elena*. In this respect, there are analysed the main marks of communication in the different situations that conversation may have, i.e.: interactive, contextual and structural. As specific elements of the pragmatic analysis, there are also mentioned different types of deixis that are found in D. Bolintineanu's novels: personal, social, spatial, temporal and textual deixis.

Key words: speaker, receiver, deixis

The epistle has replaced the verbal communication even from the appearance of the first texts that have created the need for receiving and transmitting information.

In the Latin era, the diversity of the topics broached by the writers made the letter be considered a literary species and, alongside the appearance of the novel, this led to the epistolary novel and to the whole theory of relativism, offering the text authenticity and originality.

In a particular way, the exchange of letters may represent a situation of communication. This does not imply any other adjacent element involving the interaction between two persons facing each other: gesture, mimic, posture of the body.

In the epistolary novel, the situation of communication is atypical. From a pragmatic point of view, the letters contained in the novel *Manoil* do not reproduce a normal situation of communication as the receiver (R) is not involved either directly, or not even by responding to letters. The receiver (R) is only assumed, playing the role of the addressee, while the transmitter (T) is the one that controls and maintains the conversation in the text by the presence of dialogues interspersed in the story, and the forms of feedback generated by his or her own account.

The marks of the phatic communion, used, as a rule, to capture the receiver's attention, are frequently found in the letters of the novel *Manoil*, especially at the beginning:

"Puteam eu, cu timiditatea mea, să răspund ceva? Știi, amice, ... poetul se găsește uneori în poziția cea mai nenorocită în societate: se vede astfel osândit, încât trebuie să facă sau figură de nătărău, sau de impertinent." (Bolintineanu, 1984: 6).

"Știi tu, pentru ce această Mărioara este totdeauna în închipuirea mea? «Ți-e dragă», îmi zici..." (*Ibidem* 9).

"Ai auzit, iubite B..., ce prințipuri are acest Alexandru?" (*Ibidem* 13)

The situation of communication also requires a context that at the level of Bolintineanu's epistolary novel can take many forms, communication taking place both at the macrostructural level in the ample context generated by the narrator's letters addressed to the addressee, *iubitul B...* (*the beloved B...*), and at the microstructural level that refers to the context in which the dialogues rendered by the initial transmitter take place.

Thus, the overall communicative context is represented by the situation in which the narrator, who is also a character of the novel, recounts the stories about

---

¹ Alina Maria Tisoaică, University of Pitești, amtv3@yahoo.com

Manoil's life and the situation of communication is to be found in a particular context generated by a particular story.

What is to be noted in the case of the epistolary novel is that the emitter (E) of the letters is overlapped to the transmitter of the related situation of communication, being, on the one hand, the source of the respective statement and, on the other hand, this transmitter repeats in the direct speech somebody else's words.

Marioara și cu Zoe, îndemnate de Smărăndița, îmi aduseră în triumf o ghirlandă.

Duduca, puindu-se între ele:

– Iaca ghirlanda care-ți trebuie!

– Dar dați-o autorului, zisei.

– Ce! Nu e de d-ta făcut versul acesta?

– Nu! Autorul este la Moldova. Numele lui, Sion.

– Sion? acest nume adevărat este? unii cred că e un nume fictiv, un ideal.

– Ba foarte adevărat. Eu îl cunosc din corespondință, și am o mare simpatie pentru el. Are talent acest tânăr, dar pătimește de două boale, ca și mine, de neavere și de lene. Altfel ar avea și nume mai mare, și ar și lucra mai mult. (Bolintineanu, 1984: 8-9).

In the given example, Manoil is both the narrator of the letter that he recounts and the transmitter, the source of the statements that come as replies to the receiver, in this case represented by Duduca.

It is also to be mentioned that in the given excerpt the conversation between the two of them follows closely the general and defining features of the conversation (cf. Ionescu-Ruxandoiu, 1999: 39-42) which is:

- *interactive*, a feature that takes into account primarily the existing code between the two partners (Stubbs, 1983: 21), but also the marks of the phatic function of language that may be noted by words that highlight the receiver's attention or by repetition of different terms:

"– Ce! Nu e de d-ta făcut versul acesta?"

– Nu! Autorul este la Moldova. Numele lui, Sion.

– Sion? acest nume adevărat este?"

- *contextual*, the conversation in this case takes place after Manoil has read one of G. Sion's poems which has as a key element the word *ghirlandă* (*garland*).

- *structured*, a feature that emphasizes the role of the transmitter and receiver and the orderly exchange of words between the two of them.

Besides the transmitter and the receiver, in a conversation, there can participate other persons who serve as auditor (cf. Goffman, 1981:9-10). In the given fragment, the role of the auditor can be played by: Marioara, Zoe and Smaranda.

At the structural level of the novel *Manoil*, such conversations are common.

The situation of communication rendered by the letters present in the novels *Elena* and *Doritorii nebuni* does not present the same problems as in the epistolary novel.

The sender of the letter who has also the role of the transmitter, has as his or her correspondent an addressee with the function of a receptor, who in his turn becomes a transmitter, and respectively a sender, restoring in a particular way the situation of communication, even if it does not necessarily imply the presence of the participants in the dialogue.

The exchange of replies occurs through letters that follow the scheme: letter - reply (letter) - letter - reply (letter), just as in a dialogue:

Domnule!

Am auzit să ai fost indispus. Este adevărat?... Dacă nu ai venit căci ai fost bolnav, îmi pare destul de rău; dacă însă cauza nevenirii aici nu a fost boala, ci neglijința, atunci îți mărturisesc că și mai rău îmi pare. Buchetul d-le a vestejit dupe trei zile, și poți să fii sigur că nu i-a lipsit îngrijirea. Vai! nu putea să trăiască mai mult!... Ceiați oaspeți au plecat. A rămas numai Caterina, cu care vorbim de multe ori despre domnia-ta. Ea este roua cugetărilor mele întristate încă din copilărie. Întoarce-te aici ca să consoli cu prezința-ți pe acei ce cugetă totdeauna la d-ta. (Bolintineanu, 1984: 175-176)

Doamnă!

Țara noastră este locul privilegiat unde tot sufletul ce a priimit mai multă favoare de la providență trebuie să sufere. Nimeni nu a băut din această cupă de amărăciune mai mult decât mine în timpul din urmă. Cu toate acestea, sunt oameni ridiculi, care vin să ne distreze câteodată. Bar, dupe ce a venit la București, începu să se căiască serios că ceruse mâna Sofiei... Căuta să-și ia vorba înapoi și nu găsea nicio idee.

Sereștii îl siliră să hotărască ziua de nuntă... le răspunse că peste zece zile. Atunci îi veni o idee originală. Voia cel puțin să mai întârzie până când va avea cea din urmă explicare cu Caterina. Știi ce și-a închipuit să facă ca să amâne nunta? Să dărâme plafondul din salonul său și să zică că a căzut singur și că, prin urmare, nu poate face nunta până nu se va repara plafondul. Dar, în fine, s-a hotărât pentru Sofia.

Sofia, din parte-i, anunță de acum ce are să fie. În zilele din urmă, Bar era la dânsa. Era vorbă de cai. Sofia zise că ar fi fericită când ar avea caii d-nei N... Bar nu zise nimic. Peste zece minute plecă, Se duse la d-na N... «Ce te-a costat caii d-le?» - «Cinci sute de galbeni, răspunse ea. Dar nu-i am de vânzare.» «O mie! răspunse el, numai să mi-i vinzi!...» D-na N... văzând că ține atâta la cai, îi vându pentru o mie de galbeni. A doua zi caii fură duși și puși sub ochii Sofiei. Toate acestea le face ca să necăjească pe Caterina!

O noutate! D-na Zoe a renunțat la amantul său din popol; un june fecior de boier, bogat, elegant și foarte frumos, din Moldova, i-a luat locul. Ea îl prezintă la toți. El trece zilele în salonul ei. Elogiurile ce ea îi face la toți sunt atât de exagerate, încât lumea aici a început să vorbească.

Ieri am văzut-o, mi-a zis că are să vie la Fănești peste zece zile și o să aducă și pe junele Ranu. Acesta este numele noului Adonis. (Ibidem 176-177)

The particularity of the situation of communication in this case, as in the whole epistolary novel is the fact that it excludes an important feature of the common conversation and that is the direct interaction between individuals, a characteristic which, most of the times, gives vitality and verve to the speech act.

For written communication, "the context of the object of communication is essential" (Ionescu-Ruxandoiu, 1999: 12), the written message involving formulations that can not be negotiated between the transmitter and receiver.

The series of letters between Elena and Alexandru Elescu characterizes, in fact, the oral expression of each of the two characters, the elements related to the introduction and conclusion being the only items belonging to a higher level style.

Bolintineanu renders in his novels specific fragments to the oral discourse containing elements such as ellipses, parataxis - juxtaposition, unfinished utterances, repetitions, comments, explanations etc..

Către acestea el nu știa încă dacă o iubește! Ocaziunea nu se prezentase încă ca să poată înțelege aceasta.

– Dacă ai sta câteva zile încă aici, am face partide de călărie... ești cavaler? Întrebă Elena pe Elescu.

– Cavaler? ... răspuse Alexandru distract, da! da! ... De ce nu?

– Vom vedea monastirile, munții noștri... Sunt locuri cu totul frumoase spre munți... dar nici nu mă ascuți! La ce te gândești?

– Cine ar ghici mi-ar da dreptate să mă las a mă răpi atât de dulce...

– Știi că nu ești polit pentru mine?...oricare ar fi acele obiecte ce te răpesc, crezi că aș merita cea mai mică atențiune?...

– Ești totdeauna amestecată cu visele mele!

– Acum complimente! ... De când?... de ieri seară? nu este așa?

– De ieri seară sunt altul... de ieri seară am început a trăi de o altă viață!...

– Pastorală, negreșit... suntem la țară... Aici aerul e curat și îmbălsămit...

– Aerul? ... nu mai vorbesc nimic, toate zisele mele le interpretezi într-un simț cu totul contrariu.

– Nu te supăra! ...

– Aș fi voit să nu te cunosc!

Vorbind astfel, ajunseră la chiosc. (Bolintineanu,1984: 154-155).

Bolintineanu respects the construction technique of the oral discourse which is formed under the reader's eyes just like in the case of an ordinary conversation.

The forms of deixis have an important role in the discourse, too. They appear in Bolintineanu's novels closely related to the features of the communicative context.

Deixis has generally three types: personal, spatial and temporal, but recent studies have also implied the idea of a textual deixis and of a social deixis (cf. Levison, 1983: 62 - 63).

Personal deixis is represented by the forms of the first and second personal pronouns, used both to resume and to anticipate a syntactic function. Most of the time, the first and second personal pronouns with deictic function are harder to be identified in the text, this function being rendered in Romanian by the desinences of the verb to be conjugated.

Tot se schimbă în lume! Pentru ce amicia nu se va schimba? Numeroasele ocupări nu-ți vor permite să vii, astfel mă resemnez a nu te mai vedea poate niciodată. Către acestea proiectul ce aveai de a veni printre noi ne făcuse mare plăcere. Noi suntem așezate aici pentru viață, și dacă ar trebui să părăsesc acest loc, în contra căruia murmur de multe ori, ei, bine! m-aș crede mai nefericită decât oriunde. Mă bucuram de apropierea primăverii, cari avea în toți anii o înrăurire binefăcătoare asupra mea; dar, în acest an, nu știu pentru ce nu mă mulțumește, poate că sunt bolnavă și din aceasta văd toate în negru? Să sperăm că va trece! (Bolintineanu, 1984: 178-179).

Unlike the texts that reproduce a casual conversation, the structure of the epistolary novel requires a certain feature related to the nature of the transmitter, the story being told, in this case, in the first person singular.

Ai auzit, iubite B..., ce principuri are acest Alexandru? sunt mai mulți ca el aice; oameni pentru care moral, onor, patrie nimic sunt!... La dânsul aceasta nu vine din supărare, din suferință, precum zice el... ci din lipsa cunoștințelor; felul cu care a expus aceasta o dovedește curat.

Eu am dat brațul Mărioarei... brațul ei pe brațul meu!... o, fermec necunoscut!... credeam că o să mor de mulțămire!... Niciodată n-am văzut ceva mai grațios. (*Ibidem* 13)

Using the second person singular in the epistolary novel does not have the same value as that of presenting somebody's point of view or his own experience as there is no direct interaction in the given text.

The vocative forms found in the dialogues transposed in the letters forming the epistolary novel serve to delimit the receptors between themselves, but, indirectly, also to identify the emitters.

Ne întoarșerăm dar acasă, să primim grațioasele nimfe ce trebuiau să vie.

– Nu mai este îndoială, zisei; Zoe e perdută!...

Abia înțărăm în casă și lacheul îmi anonță sosirea unei fiice a Vinerii.

Zisei să intre.

– Cum te cheamă, *drăguliță*? o întrebai.

– Din ce tărâmurii vii, *neiculiță*? îmi răspunse ea. Aolio! una este Zlatca Evreica, de la munte până la Dunăre, în Țara Românească. (*ibidem* 89)

The vocatives as *drăguliță*, *neiculiță* replace the presence of the subjects expressed by the pronouns in the first and second person, pronouns which repeated lead to a too busy text.

Social deixis is characterized by the nominal forms of deference, by the titles of addressing, by a few particularities of the agreement of the predicate with the subject or by adjectival determinants with the determined elements (cf. Levison, 1983: 89)

Similar to the dialectal texts, Bolintineanu often uses the formula: *dumneata + verb (you + verb)*.

– A avut o soră, care a murit?

– Dar... chiar astăzi am îngropat-o. Ați văzut și *d-voastră*.

– Tânăra care a-ngropat-o astăzi?

– Așa, *domnule*! ea a murit jărtfă fratelui meu.

– Așadar, fratele *d-tale* este un monstru, pentru Dumnezeu!

– Ce! *d-ta* știi?

– Știu toată istoria, dar nu știam că fratele *d-tale* era care... dar sora *d-tale* ce va face?

– Ea va face ceea ce voi face eu, ea nu este hotărătoare.

– Ascultă, *domnișoară*. Deși sunt tânăr, încrede-te în sfatul meu. Cu fratele nu e nimic de făcut; el este fără inimă și foarte hotărător. Nime nu poate să-ți dea niciun ajutor. Cu toată inima aș vra să-ți dau orice ajutor, dar îmi e cu neputință. Să-ți pierzi viața e păcat și cu aceasta ți-ai

ucide amantul care știu că are o inimă simțitoare. Să te împotrivești este în deșert, căci vei fi expusă la torturile fratelui. Călugărește-te și aceasta nu te poate opri a trăi cu omul care iubești.

– Să înșel pe D-zeu? o! asta n-oi face.

– D-zeu, care le este drept, nu va privi ca nelegiuire amorul *d-tale*. Rasa care-ți vor pune e cu sila. D-zeu îți va da voie să o lepezi când nu vei fi vrednică a o purta.

– O, Dumnezeuul meu! zisă biata copilă; fie după voia ta! (Bolintineanu, 1984: 45-46).

Sometimes, *dumneata* (you) is used as a deferential form for *tu* (you) and *dumneavoastră* (you) for *voi* (you).

Space deixis is marked by the literary and regional forms of the demonstrative adverbs and pronouns: *aici / aci, acolo / colo, acesta / cesta, acela / cela* (*here / here, there / there, this / this, that / that*).

The issues of spatial deixis refer to what distance the transmitter and receiver are from the place they refer to.

For example, in the passage: "*Aici se joacă préférence illustrée, care se mai zice și rusesc ... dincolo preferanț simplu... mai colo vist... apoi vist- preferanț... mai dincolo pichet, mai dincolo otuz- bir... albțelve... ecarte! Sfichiu, panțarola... ghiordum... stos... și altele multe, de care, deși învățasem multe pe unde am umblat, dar, drept să-ți spun, nu le știam pe toate.*" (*Ibidem* 62)

The word *colo* (*there*) shows that both the transmitter and receiver know the place it is spoken of, *colo* becoming a deixis of small distances, in comparison with the literary form *acolo* (*there*), which is opposite to the deixis *aici* (*here*), used to refer to just the area where the transmitter and receiver are at the moment of speaking.

The spatial deixis of approach such as *aici / aci / aicea* (*here / here / here*) mark the fact that the place or the objects located in that area are well known by the transmitter and receiver.

"Zicând așa, salutai și plecai spre ușă. *Aici* însă mă întâlnii față-n față cu Zoe." (*Ibidem* 84)

The deixis *acolo* (*there*) and its popular variants are used anaphoric to describe a place which appears to be anterior in the text and cataphoric to describe a place which is posterior in the text.

"– *Acolo! acolo!* îmi zisă ea, arătându-mi heleșteul și trăgându-se spre el." (*Ibidem* 44)

"Când mă trezii eram afară de barieră, în mijlocul câmpului... eram ostenit... șezui la rădăcina unui tei de lângă șosea. *Acolo* auzii urlatul unui lup, nu departe." (Bolintineanu, 1984: 85)

In addition to the forms of the adverbs of time or to adverbial constructions involving reference to natural cycles, days, hours, weeks, months, years, seasons: *ieri, alaltăieri, azi, mâine, peste o oră, la anul, la vară, săptămâna viitoare, duminica trecută, (yesterday, the day before yesterday, today, tomorrow, after an hour, next year, next summer, next week, last Sunday)*, the temporal deixis is most commonly found in the temporal forms of verbs.

An important difference is observed in the usage of the simple and compound perfect, in Bolintineanu's work, these being used with the same meaning they have in the contemporary idioms used in Oltenia.

While the simple perfect refers to past actions that occurred during the same day, being used in close connection with the deixis *azi* (*today*), the compound perfect refers to a distant period in time, the correlative deixis being: *ieri*, *alaltăieri* etc. (*yesterday*, *the day before yesterday* etc.).

"Sunt pe aproape de fericire; pe aproape de a-mi realiza planul. Frosa mă iubește; *am înțeles* că mă iubește. Astăzi, ducându-mă la ea, îmi *spuse* că bărbatu-său s-a dus la țară și că dorește să cineze deseară la mine acasă, fără altă condițiune decât să fiu discret." (*Ibidem* 73)

In what the pair *acum / atunci* (*now / then*) regards, it is to be noted that *acum* (*now*) refers only to the moment of speaking, while *atunci* (*then*) may appoint any period in the past.

"– Dar, Zoica mea!... *acum* să te duci... ai făcut un om fericit, ai rădicat un om din tina ticăloșiei... *acum* poți să te duci și fii mulțămită cu inima ta... aducerea- aminte a cuvintelor tale va rămânea să mă mângâie în singurătatea mea!..." (*Ibidem* 101)

The pair *acum / atunci* (*now / then*) usually marks the reference to a moment from the current or from a prior period of time, the interval between the two being indefinite.

The temporal, spatial and manner deixis have a special role when referring to the place from the structure of the discourse, in which situation they are considered textual deixis.

"Uf! ce nume! ce grozăvii! cum v-ați stricat gustul! *acuma*, înțăleg;" (*Ibidem* 50).

"– Ascultă, Manoile! Te îndoiești de provedință, te îndoiești de toate de la un timp încoace... o știi... de *aice* purcede dezgustul ce cerci..." (*Ibidem* 53).

"Limba ce se vorbește este mai mult o franțuzască, umplută pe ici pe cole cu vorbe românești" (*Ibidem* 72).

It is to be noted that there is "a certain functional ambiguity of these marks: they relate cataphoric and respectively anaphoric to the text they delimit. Unlike the proper anaphora or cataphora, these marks are not substitutes for certain referential units of text, but they refer to the text as a whole." (Ionescu-Ruxandoiu, 1999: 104).

The general idea that emerges from the marks of the textual deixis is the fact that it is not original, but it rather borrows characteristics of other types of deixis.

In conclusion, from a pragmatic point of view, there are some elements that characterize Bolintineanu's novels. The most important are the situation of communication with its specific features and the different types of deixis.

References

- Bolintineanu, D., *Opere V*, Editura Minerva, București, 1984
Ionescu-Ruxandoiu, L., *Narațiune și dialog în proza românească*, Editura Academiei, București, 1991
Ionescu-Ruxandoiu, L., *Conversația. Structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite*, Editura All Educational, București, 1999.
Levinson, C., *Pragmatics*, Cambridge University Press, Cambridge, 1983.
Stubbs, M., *Discourse analysis*, Basil Blackwell, Oxford, 1983.